LIETUVOS RESPUBLIKOS VALSTYBINIŲ SOCIALINIO DRAUDIMO SENATVĖS PENSIJŲ IR VALSTYBINIŲ PENSIJŲ, SUMAŽINTŲ DĖL DRAUDŽIAMŲJŲ PAJAMŲ TURĖJIMO, KOMPENSAVIMO ĮSTATYMAS

2015 m. birželio 30 d. Nr. XII-1923
Vilnius

Lietuvos Respublikos Seimas,

įgyvendindamas Lietuvos Respublikos Konstitucinio Teismo 2012 m. vasario 6 d. nutarimą „Dėl Lietuvos Respublikos teisės aktų nuostatų, kuriomis reguliuojamas pensijų perskaičiavimas ir mokėjimas valstybėje susidarius itin sunkiai ekonominei, finansinei padėčiai, atitikties Lietuvos Respublikos Konstitucijai“,

priima šį įstatymą, nustatantį praradimų, atsiradusių dėl valstybinių socialinio draudimo senatvės pensijų ir valstybinių pensijų, sumažintų dėl draudžiamųjų pajamų turėjimo, kompensavimo tvarką.

1 straipsnis. Įstatymo paskirtis ir taikymas

1. Šio įstatymo paskirtis – nustatyti valstybinių socialinio draudimo senatvės pensijų, sumažintų dėl Lietuvos Respublikos socialinių išmokų perskaičiavimo ir mokėjimo laikinojo įstatymo (toliau – Laikinasis įstatymas) 8 straipsnio nuostatų taikymo, ir valstybinių pensijų, sumažintų dėl Laikinojo įstatymo 5 straipsnio nuostatų taikymo, kompensavimo tvarką, dydžius ir terminus.

2. Šis įstatymas taikomas asmenims, kuriems, įgyvendinant Laikinąjį įstatymą, dėl draudžiamųjų pajamų turėjimo buvo sumažintos:

1) valstybinės socialinio draudimo senatvės pensijos (toliau – senatvės pensija);

2) Lietuvos Respublikos pirmojo ir antrojo laipsnių, nukentėjusiųjų asmenų, pareigūnų ir karių, teisėjų valstybinės pensijos (toliau – valstybinės pensijos).

3. Asmenys, kuriems paveldėjimo tvarka pereina (perėjo) mirusio asmens turtas, turi teisę gauti šio įstatymo 2 straipsnio 1 dalyje nurodytą senatvės pensijos kompensuojamąją sumą už mirusį asmenį, kuriam buvo taikomos Laikinojo įstatymo 8 straipsnio nuostatos, taip pat šio įstatymo 4 straipsnio 1 dalyje nurodytą valstybinės pensijos kompensuojamąją sumą už mirusį asmenį, kuriam buvo taikomos Laikinojo įstatymo 5 straipsnio nuostatos.

2 straipsnis. Senatvės pensijų kompensavimo dydžiai ir terminai

1. Pagal šį įstatymą senatvės pensijos kompensuojamoji suma yra asmeniui paskirtos senatvės pensijos, perskaičiuotos taikant Laikinojo įstatymo 6 ir 7 straipsnių nuostatas, ir senatvės pensijos, kuri buvo apskaičiuota taikant Laikinojo įstatymo 8 straipsnio nuostatas, skirtumas (toliau – senatvės pensijos kompensuojamoji suma).

2. Senatvės pensijos kompensuojamoji suma išmokama 2016–2018 metais šio straipsnio 3 ir 4 dalyse nustatytų dydžių, išskyrus atvejus, nurodytus šio straipsnio 5 ir 6 dalyse ir šio įstatymo 3 straipsnio 3 dalyje.

3. 2016 metų antrojo ketvirčio paskutinį mėnesį senatvės pensijų gavėjams išmokama 33 procentai senatvės pensijos kompensuojamosios sumos.

4. 2017 metų pirmojo ketvirčio paskutinį mėnesį senatvės pensijų gavėjams išmokama 33 procentai senatvės pensijos kompensuojamosios sumos, 2018 metų pirmojo ketvirčio paskutinį mėnesį išmokama 34 procentai senatvės pensijos kompensuojamosios sumos.

5. Senatvės pensijos kompensuojamoji suma išmokama nesilaikant šio straipsnio 3 ir 4 dalyse nustatytų terminų ir dydžių šiais atvejais:

1) jeigu asmeniui apskaičiuota senatvės pensijos kompensuojamoji suma yra ne didesnė kaip 100 eurų, ji išmokama visa 2016 metų antrojo ketvirčio paskutinį mėnesį;

2) jeigu asmeniui apskaičiuota senatvės pensijos kompensuojamoji suma yra didesnė kaip 100 eurų, tačiau, išmokėjus jos dalį 2016 metų antrąjį ketvirtį, lieka 100 eurų ar mažiau, likusi suma išmokama 2017 metų pirmojo ketvirčio paskutinį mėnesį.

6. Asmenims, kuriems paveldėjimo tvarka pereina (perėjo) mirusio asmens turtas, senatvės pensijos kompensuojamosios sumos išmokamos 2018 metų ketvirtojo ketvirčio paskutinį mėnesį, jeigu jie dėl mirusiajam priklausiusios senatvės pensijos kompensuojamosios sumos išmokėjimo kreipiasi iki 2018 m. spalio 31 d. Jeigu dėl senatvės pensijos kompensuojamosios sumos išmokėjimo kreipiamasi po 2018 m. spalio 31 d., bet ne vėliau kaip iki 2018 m. gruodžio 31 d., senatvės pensijos kompensuojamoji suma išmokama ne vėliau kaip per 3 mėnesius nuo kreipimosi dienos.

3 straipsnis. Senatvės pensijų kompensavimo tvarka

1. Valstybinio socialinio draudimo fondo administravimo įstaigos senatvės pensijos kompensuojamąsias sumas apskaičiuoja ir pradeda mokėti nereikalaudamos iš senatvės pensijų gavėjų prašymų ir vadovaudamosi Lietuvos Respublikos apdraustųjų valstybiniu socialiniu draudimu ir valstybinio socialinio draudimo išmokų gavėjų registro duomenimis, išskyrus šio straipsnio 2 dalyje nurodytą atvejį.

2. Asmenims, kurie pagal šį įstatymą turi teisę gauti senatvės pensijos kompensuojamąją sumą, tačiau kuriems senatvės pensijos mokėjimas buvo nutrauktas (sustabdytas), senatvės pensijos kompensuojamoji suma išmokama, jeigu jie ne vėliau kaip 2018 m. spalio 31 d. Valstybinio socialinio draudimo fondo administravimo įstaigai, mokėjusiai senatvės pensiją, pateikia Valstybinio socialinio draudimo fondo valdybos prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos (toliau – Valstybinio socialinio draudimo fondo valdyba) nustatytos formos prašymą dėl senatvės pensijos kompensuojamosios sumos išmokėjimo ir teisės aktų nustatytais būdais patvirtina savo tapatybę. Gavusi tokį prašymą, Valstybinio socialinio draudimo fondo administravimo įstaiga apskaičiuoja asmeniui priklausančią senatvės pensijos kompensuojamąją sumą ir išmoka ją šio straipsnio 3 dalyje nustatyta tvarka.

3. Jeigu prašymas pagal šio straipsnio 2 dalį pateikiamas iki 2016 m. balandžio 1 d., senatvės pensijos kompensuojamoji suma išmokama šio įstatymo 2 straipsnyje nustatytų dydžių ir laikantis šio įstatymo 2 straipsnyje nustatytų terminų. Jeigu prašymas pateikiamas po 2016 m. balandžio 1 d., tačiau ne vėliau kaip 2018 m. spalio 31 d., iki kreipimosi dienos priklausiusi išmokėti senatvės pensijos kompensuojamosios sumos dalis išmokama ne vėliau kaip per 2 mėnesius nuo kreipimosi dienos, o likusi jos dalis, jeigu tokia yra, išmokama šio įstatymo 2 straipsnyje nustatytais terminais.

4. Senatvės pensijos kompensuojamosios sumos išmokamos asmenims, kuriems paveldėjimo tvarka pereina (perėjo) mirusio asmens turtas, kai jie Valstybinio socialinio draudimo fondo administravimo įstaigai, mokėjusiai senatvės pensiją mirusiajam, pateikia Valstybinio socialinio draudimo fondo valdybos nustatytos formos prašymą dėl senatvės pensijos kompensuojamosios sumos, priklausiusios mirusiajam, išmokėjimo, asmens tapatybę patvirtinantį dokumentą ar teisės aktų nustatyta tvarka patvirtintą asmens tapatybės dokumento kopiją ir paveldėjimo teisės liudijimą.

5. Valstybinio socialinio draudimo fondo administravimo įstaigos senatvės pensijos kompensuojamąsias sumas pristato Valstybinio socialinio draudimo fondo valdybos nustatyta tvarka, taikoma pristatant valstybines socialinio draudimo pensijas.

4 straipsnis. Valstybinių pensijų kompensavimo dydžiai ir terminai

1. Pagal šį įstatymą valstybinės pensijos kompensuojamoji suma yra valstybinės pensijos, perskaičiuotos pagal Laikinojo įstatymo 4 straipsnio 1 dalies nuostatas (jeigu valstybinė pensija pagal šias nuostatas perskaičiuota nebuvo – paskirtos valstybinės pensijos), ir valstybinės pensijos, kuri buvo apskaičiuota taikant Laikinojo įstatymo 5 straipsnio nuostatas, skirtumas (toliau – valstybinės pensijos kompensuojamoji suma).

2. Valstybinės pensijos kompensuojamoji suma išmokama 2016–2018 metais šio straipsnio 3 ir 4 dalyse nustatytų dydžių, išskyrus atvejus, nurodytus šio straipsnio 5 ir 6 dalyse ir šio įstatymo 5 straipsnio 3 dalyje.

3. 2016 metų antrojo ketvirčio paskutinį mėnesį šio įstatymo 1 straipsnio 2 dalies 2 punkte nurodytų valstybinių pensijų gavėjams išmokama 33 procentai valstybinės pensijos kompensuojamosios sumos.

4. 2017 metų pirmojo ketvirčio paskutinį mėnesį šio įstatymo 1 straipsnio 2 dalies 2 punkte nurodytų valstybinių pensijų gavėjams išmokama 33 procentai valstybinės pensijos kompensuojamosios sumos, 2018 metų pirmojo ketvirčio paskutinį mėnesį išmokama 34 procentai valstybinės pensijos kompensuojamosios sumos.

5. Valstybinės pensijos kompensuojamoji suma išmokama nesilaikant šio straipsnio 3 ir 4 dalyse nustatytų terminų ir dydžių šiais atvejais:

1) jeigu asmeniui apskaičiuota valstybinės pensijos kompensuojamoji suma yra ne didesnė kaip 100 eurų, ji išmokama visa 2016 metų antrojo ketvirčio paskutinį mėnesį;

2) jeigu asmeniui apskaičiuota valstybinės pensijos kompensuojamoji suma yra didesnė kaip 100 eurų, tačiau, išmokėjus jos dalį 2016 metų antrąjį ketvirtį, lieka 100 eurų ar mažiau, likusi suma išmokama 2017 metų pirmojo ketvirčio paskutinį mėnesį.

6. Asmenims, kuriems paveldėjimo tvarka pereina (perėjo) mirusio asmens turtas, valstybinės pensijos kompensuojamoji suma išmokama 2018 metų ketvirtojo ketvirčio paskutinį mėnesį, jeigu jie dėl mirusiajam priklausiusios valstybinės pensijos kompensuojamosios sumos išmokėjimo kreipiasi iki 2018 m. spalio 31 d. Jeigu dėl valstybinės pensijos kompensuojamosios sumos išmokėjimo kreipiamasi po 2018 m. spalio 31 d., bet ne vėliau kaip iki 2018 m. gruodžio 31 d., valstybinės pensijos kompensuojamoji suma išmokama ne vėliau kaip per 3 mėnesius nuo kreipimosi dienos.

5 straipsnis. Valstybinių pensijų kompensavimo tvarka

1. Valstybinės pensijos kompensuojamosios sumos apskaičiuojamos nereikalaujant iš asmenų, kurie pagal šį įstatymą turi teisę gauti šias kompensuojamąsias sumas, prašymų ir vadovaujantis atitinkamų valstybinių pensijų gavėjų duomenimis. Valstybinių pensijų gavėjams apskaičiuotos valstybinės pensijos kompensuojamosios sumos pradedamos mokėti nereikalaujant iš pensijų gavėjų prašymų, išskyrus šio straipsnio 2 dalyje nurodytą atvejį. Valstybinės pensijos kompensuojamąsias sumas iki 2015 m. gruodžio 31 d. apskaičiuoja Laikinojo įstatymo 5 straipsnio galiojimo laikotarpiu šių pensijų skyrimą ir mokėjimą administravusios įstaigos, o jas išmoka valstybinių pensijų mokėjimą administruojančios įstaigos.

2. Asmenims, kurie pagal šį įstatymą turi teisę gauti valstybinės pensijos kompensuojamąsias sumas, tačiau kuriems valstybinių pensijų mokėjimas yra nutrauktas (sustabdytas), valstybinės pensijos kompensuojamosios sumos išmokamos, jeigu jie ne vėliau kaip 2018 m. spalio 31 d. valstybinės pensijos mokėjimą administruojančiai įstaigai pateikia prašymą dėl valstybinės pensijos kompensuojamosios sumos išmokėjimo ir teisės aktų nustatytais būdais patvirtina savo tapatybę. Gavusi tokį prašymą, valstybinės pensijos mokėjimą administruojanti įstaiga išmoka jiems valstybinės pensijos kompensuojamąsias sumas šio straipsnio 3 dalyje nustatyta tvarka.

3. Jeigu prašymas pagal šio straipsnio 2 dalį pateikiamas iki 2016 m. balandžio 1 d., valstybinės pensijos kompensuojamoji suma išmokama šio įstatymo 4 straipsnyje nustatytomis dalimis ir terminais. Jeigu prašymas pateikiamas po 2016 m. balandžio 1 d., tačiau ne vėliau kaip 2018 m. spalio 31 d., iki kreipimosi dienos priklausiusi valstybinės pensijos kompensuojamosios sumos dalis išmokama ne vėliau kaip per 2 mėnesius nuo kreipimosi dienos, o likusi jos dalis, jeigu tokia yra, išmokama šio įstatymo 4 straipsnyje nustatytais terminais.

4. Valstybinės pensijos kompensuojamosios sumos išmokamos asmenims, kuriems paveldėjimo tvarka pereina (perėjo) mirusio asmens turtas, kai jie valstybinių pensijų mokėjimą administruojančiai įstaigai pateikia prašymą dėl valstybinės pensijos kompensuojamosios sumos, priklausiusios mirusiajam, asmens tapatybę patvirtinantį dokumentą ar teisės aktų nustatyta tvarka patvirtintą asmens tapatybės dokumento kopiją ir paveldėjimo teisės liudijimą.

5. Valstybinių pensijų mokėjimą administruojančios įstaigos valstybinių pensijų kompensuojamąsias sumas pristato nustatyta tvarka, taikoma pristatant valstybines pensijas.

6 straipsnis. Senatvės pensijos kompensuojamosios sumos ir (ar) valstybinės pensijos kompensuojamosios sumos ir kitų asmeniui priklausančių išmokų ar kompensacijų santykis

Pagal šį įstatymą išmokama senatvės pensijos kompensuojamoji suma ir (ar) valstybinės pensijos kompensuojamoji suma neturi įtakos kitoms asmeniui pagal teisės aktus priklausančioms kas mėnesį mokamoms išmokoms (valstybinėms pensijoms, valstybinėms šalpos išmokoms).

7 straipsnis. Valstybinio socialinio draudimo fondo administravimo ir valstybinių pensijų skyrimą ir (ar) mokėjimą administruojančių (administravusių) įstaigų sprendimų apskundimas

Valstybinio socialinio draudimo fondo administravimo ir valstybinių pensijų skyrimą ir (ar) mokėjimą administruojančių (administravusių) įstaigų sprendimai dėl senatvės pensijos

kompensuojamosios sumos ir valstybinės pensijos kompensuojamosios sumos apskaičiavimo ir mokėjimo per vieną mėnesį nuo tos dienos, kurią asmuo sužinojo ar turėjo sužinoti apie skundžiamo sprendimo priėmimą, gali būti skundžiami teismui Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatymo nustatyta tvarka.

8 straipsnis. Kompensuojamųjų senatvės ir valstybinių pensijų finansavimo šaltinis

1. Senatvės pensijos kompensuojamos iš Valstybinio socialinio draudimo fondo biudžetui skiriamų valstybės biudžeto tikslinių asignavimų.

2. Valstybinės pensijos kompensuojamos iš valstybės biudžeto lėšų.

9 straipsnis. Įstatymo įsigaliojimas ir įgyvendinimas

1. Šis įstatymas, išskyrus šio straipsnio 2 dalį, įsigalioja 2015 m. rugpjūčio 1 d.

2. Valstybinio socialinio draudimo fondo valdyba iki 2015 m. liepos 31 d. priima šio įstatymo įgyvendinamuosius teisės aktus.

Skelbiu šį Lietuvos Respublikos Seimo priimtą įstatymą.

Respublikos Prezidentė Dalia Grybauskaitė